

Hieronim Chojnacki

"Wokół Lordowskiej koncepcji
formuły", Jerzy Bartmiński,
"Literatura Ludowa" nr 6 (1975) :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 19/3 (61), 158

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ BALCERZAN Edward: Dokończenie. "Teksty" 1975 nr 6 s. 23-43.

Przekład jest swoistą grą, jaką tłumacz prowadzi z czytelnikiem. Coraz mniejszą rolę odgrywa funkcja zastępcza przekładu, coraz większe znaczenie przyznaje się natomiast tłumaczeniom jako autonomicznej formie procesów percepcyjnych. Przekład jest więc działaniem równorzędnym z czytaniem, komentowaniem krytycznym i naukowym, parafrazowaniem i innymi rodzajami stylizacji. Autor omawia wypowiedzi tłumaczy o tłumaczeniach (a więc ich "wytłumaczenia"), wyróżnia tu kilka stylistyk monologów translatorskich (np. retoryki: alarmu i pouczenia). Najwybitniejsi tłumacze traktują przekład jako zadanie pisarskie; język nie jest tylko instrumentem, staje się celem sztuki. Przekładanie cudzego słowa to wzbogacanie rodzimego języka i wprowadzanie do świadomości narodowej doświadczeń innych kultur i literatur.

BP/61/1

K.D.

/I/ BARTMIŃSKI Jerzy: Wokół Lordowskiej koncepcji formuły. "Literatura Ludowa" 1975 nr 6 s. 3-11.

Szkic poświęcony charakterystyce pojęcia formuły, narzędzia opisu tekstu folklorystycznego, na przykładzie koncepcji A.B. Lorda przedłożonej w książce "The Singer of Tales". Koncepcja ta znacznie zawęża zakres terminu poprzez założenie jednoczesności trzech strukturalnych aspektów, koniecznych przy definiowaniu formuły: metrycznego, leksykalnego i semantycznego. Poglądy Lorda wykazują pewne pokrewieństwa z teoriami współczesnych językoznawców, a ich nowatorski charakter polega na wyjściu poza opis tylko strukturalny w sferę praktyki językowej. Jednak rozważania na temat tej ostatniej ograniczają się do języka pieśni ludowej, pomijając inne warianty języka oralnego i pisanego. Uzupełniając koncepcję Lorda autor sugeruje, że tu właśnie (np. język urzędowy) silniej i częściej ujawnia się działanie wyrażań obiegowych i szablonowych - tak po stronie twórcy, jak odbiorcy.

BP/61/2

H.Ch.